

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 30. petiča Din 2.—, do 100. vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst Din 3.—, večji inzerati petič vrsta Din 4.—, Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za izvozništvo Din 25.—. Rokopisli se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica šte. 5.

Telefon šte. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODRUŠNICE:

MARIBOR, Grajski trg št. 8. — Tel. 190.
NOVO MESTO, Ljubljanska c., tel. št. 26.
JESENICE, Ob kolovozu 101. —
Račun pri poštne čerkovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

Inozemski tisk o kraljevem posetu v Zagrebu

Razočarani neprijatelji Jugoslavije — Manifestacije v Zagrebu najboljši demanti njihovih intrig — Dokaz edinstva in moči Jugoslavije

Zagreb, 30. januarja. Velikostan sprejem Nj. Vel. kralja in kraljice v Zagrebu ter manifestacije vdanosti, ki se neprestano ponavljajo, kakor hitro se pokaže med narodom, med katerim se popolnoma svobodno kretata, je zbudil tudi v inozemstvu zadovoljive komentarje. To je tem bolj značilno, ker je inozemski tisk le prerad nasedal raznim informacijam iz zelo dvomljivih virov, plačanim od neprijateljev našega naroda in države, po katerih je hrvaško prebivalstvo še vedno nezadovoljno z razmerami v Jugoslaviji ter zato še vedno separatistično razpoloženo. Tudi Jugoslaviji ne preveč naklonjen inozemski tisk je moral nehoti priznati, da je hrvaški del našega naroda brez izjeme v preteklih dneh na najboljši način manifestiral svojo vdanost kraljevskemu domu Karagjorgjevičev ter Jugoslaviji, s čemer so bile obenem demantirane vse prejšnje zlobne vesti, razširjene z namenom, škodovati ugledu naše države v svetu. Bivanje Nj. Vel. kralja in kraljice v Zagrebu je onemogočilo nadaljnje intrige neprijateljev naše države, ker je dalo priliko dokazati hrvaškemu delu našega naroda, da je prav tako pripravljen braniti vzvišeni dom Karagjorgjevičev ter skupno državo Jugoslavijo kakor Srbi in Slovenci.

Sofija, 30. jan. Ves bolgarski tisk beleži v kratkih brzojavkah prihod in bivanje našega kralja in kraljice v Zagrebu. Vlada lista »Mir« in »Slovo« prinašata samo poročilo o sprejemu v Zagrebu, sofijski neutralni list zemljoradnikov »Plad-

nec« pravi, da je bil Nj. Vel. kralj sprejet v Zagrebu veličastno in da so mu bile prirejene velike ovacije. Ostali sofijski tisk komentira bivanje kralja in kraljice v Zagrebu precej tendenčno ter si izmišlja nekakšna nasilja, ki se vrše nad prebivalstvom v Zagrebu, češ, da je bilo od žandarmerije, policije in vojaštva prisiljeno k manifestacijam.

Rim, 30. jan. Ves italijanski tisk posveča veliko pozornost bivanju Nj. Vel. kralja in kraljice v Zagrebu. V večini svojih poročil je tendenčen in ton njegovega pisanja dokazuje, kako mučno je vplivalo nanj velikansko navdušenje, s katerim so vsi v Zagrebu in Hrvači sploh sprejeli kralja Aleksandra in kraljico Marijo. Da bi zmanjšal pomen tega navdušenja, objavlja fašistični tisk ponovno nekakšne intrige o dozdnevni »vrednoti« v naši državi itd.

Atene, 30. jan. Grški tisk pripisuje velik pomen posetu kralja in kraljice v Zagrebu. Tečina grških listov objavlja vesti agencije »Aval« ter naglašajo velike manifestacije in ovacije, ki jih je prebivalstvo v Zagrebu prirejalo kralju. Listi navajajo tudi besede, ki jih je kralj izpregovoril z balkona banke palače množici. V posebnih brzojavki iz Zagreba objavlja »Eleftron Vima« točne podatke o manifestacijah, prirejenih kraljevskemu paru v Zagrebu, in pristavlja, da se je burno vzklizanje množic čulo tudi dobro po radiju v uredništvu lista.

Pariz, 30. jan. Pod naslovom »Politika

aktivnost v centralni Evropi, afirmiranje jugoslovenskega edinstva, potovanje kralja Aleksandra v Zagreb, avstrijsko-madžarski sporazum ob posetu grofa Bethlena na Dunaju« piše v pariškem »Journal« Saint Brice med drugim:

Ovacije Hrvatov kralju Aleksandru v Zagrebu so mnogo bolj pomembne kakor pa zaključitev prijateljske pogodbe med Madžarsko in Avstrijo. Manifestacije v Zagrebu predstavljajo jasen dokaz uspeha. One so dokaz, da so prizadevanja, izvršena za kohezijo jugoslovenskega bloka, kronana z uspehom, da je kohezija tudi dosežena, odkar je bila odstranjena razdorna akcija politikov. Bili so trenutki, ko je obstajala bojazen, da bo jugoslovensko edinstvo, ustvarjeno s krvavimi žrtvami, razpadlo zaradi pogreškov Jugoslovenov samih. Po zaslugi pametne in smele inicijative kralja Aleksandra v početku l. 1929 pa so bile odstranjene naenkrat vse centrifugalne težnje. Okoli jugoslovenskega vladarja so se zbrali vsi elementi sporazuma. V Jugoslaviji, Rumuniji in Poljski je uvedba novih režimov dovela do ojačenja edinstva. Danes se morejo take manifestacije, kakršna je bila na Dunaju, predstavljati slične koncentracije. Na Dunaju žele ustvariti iluzijo stvarnosti, ki je ni. Kakšen praktičen pomen more imeti avstrijsko-madžarska pogodba, ki je sklenjena med dvema slabima državama? Avstrija in Madžarska sta edino z vezami o preteklosti, dočim dokazujejo manifestacije, kakršne so bile v Zagrebu, da obstoja v Jugoslaviji moč proti obrambi razdornih elementov.

»Venkov« o trgovinskih pogajanjih z Jugoslavijo

Praga, 30. januarja. Glavno glasilo agrarne stranke »Venkov« se bavi s pogajanjimi za zaključitev trgovinske pogodbe med Jugoslavijo in Češkoslovaško. List ugotavlja, da obstoja na obeh straneh najboljša volja za čim popolnejšo trgovinsko pogodbo. List upa, da se bo posrečilo skleniti to pogodbo v popolno zadovoljstvo obeh strank.

Prebivalstvo Prage

Praga, 30. januarja. Po podatkih statističnega urada se je zvišalo število češkega prebivalstva v Pragi za 24%. dočim so narasli Nemci od 30.000 na 41.000, to je za 36%.

Japonski princ v madžarskem parlamentu

Budimpešta, 30. januarja. Japonski princ Takamatsu in princesa Kikuko sta posetila večeraj madžarski parlament. Pred palačo parlamenta je bila postavljena častna četa. Pred vzhodom v parlament je pozdravil japonska gosta predsednik parlamenta v madžarskem jeziku. Ko sta vstopila visoka gosta v razpravo dvorano, so vstali vsi poslanci in ju pozdravili s klici »Eljenc«. Princ Takamatsu in princesa Kikuko sta se mudila v parlamentu kakih 10 minut. Ob 13.15 sta odpotovala na Dunaj.

Boji v Libiji

Rim, 30. jan. »Corriere di Italia« poroča, da so italijanske čete pri prodiranju v južni Libiji ujele tudi uporniškega voditelja Mohameda Ben-Omarja, ki so ga v bližini Kufre usmrtili po prekem sodu.

Epilog upora na angleški vojni ladji

London, 30. jan. Včeraj je bila proglašena razsodba v razpravi proti upornikom na maticni ladji za podmornice »Luciac«. Stiri uporniki so bili obsojeni na zaporne kazni od treh do šest mesecev, dočim bodo ostali kaznovani disciplinarno. Mornariško ministrstvo je razen tega izdalo odlok, s katerim se vse kazni znižujejo za tretjino. Častniki »Luciac« bodo s polovičnimi pokojninami vpokojeni. Končno je bilo odrejeno, da bo izmenjena vsa posadka na maticni ladji.

Samomor zaradi Remarqueovega filma

London, 30. januarja. AA. V Newmarketu je napravil neki bivši angleški bojevnik samomor po predstavi Remarqueovega filma. Film ga je tako pretresel, da si je v hipni zmedenosti sam končal življenje.

Nesreča letalke Bruce

New York, 30. jan. AA. Letalka Miss Bruce se je pri startu za polet v Washington ponesrečila. Letalo je hudo poškodovano, dočim je letalka ranjena.

Borba konzervativcev proti Macdonaldovi vladi

Konzervativni predlog nezaupnice delavski vladi zaradi premajhnega štedenja — Churchill izstopil iz vodstva konzervativne stranke

London, 30. jan. Konzervativna stranka je vložila včeraj novo nezaupnico proti Macdonaldovi vladi, v kateri graja vlada zaradi njene politike stalnega povečevanja javnih izdatkov v času, ko bi se bilo treba izogibati vseh novih bremen in uvesti najstrožje štednje. Le na ta način bi bilo mogoče zopet ustvariti zaupanje do vlade med prebivalstvom ter povišati število zaposlenih. Zanimivo je, da Churchill te nezaupnice ni podpisal. Predlog nezaupnice bo prišel na dnevni red prve dni prihodnjega tedna in pomeni za vlado novo nevarnost.

London, 30. januarja. Zaradi spora v indiskem vprašanju je Winston Churchill izstopil iz osrednjega odbora konzervativne stranke. Bivši ministrski predsednik Baldwin je njegovo demisijo sprejel.

Naraščanje brezposelnosti v Angliji

Podpore za brezposelne ogražajo proračunsko ravnotežje Anglije — Mezdni spor v bombažni industriji

London, 30. januarja. AA. Sir Richard Hopkins je v parlamentarni komisiji za zavarovanje proti brezposelnosti opozoril, da bo izplačevanje ogromnih podpor brezposelnim v kratkem v veliki meri ogražalo finančno ravnotežje angleške države. Doslej je izdala Anglija za brezposelne 30 milijonov funtov šterlingov, 25 milijonov več kakor l. 1928. Za njih celih 45 milijonov funtov šterlingov. l. 1931. bodo dosegle podpore brezposelnih. Te velike vsote bodo v veliki meri obre-

menile državno blagajno in tako ogražale proračunsko ravnotežje. Hopkins je končno zahteval, naj vlada popolnoma reorganizira sistem podpor za brezposelne in tako prepreči nadaljnje obremenitve državnega proračuna.

London, 30. januarja. AA. Včeraj sta se sestala ministrski predsednik Macdonald in minister dela ga. Bondfield z zastopniki delavcev in delodajalcev v bombažni industriji. Vlada upa, da bo prišlo v tem sporu v kratkem do sporazuma.

Velika rudniška katastrofa v Angliji

London, 30. jan. V rudniku Haig v Whitehavnu se je pripetila snoči silna eksplozija. Pogrešajo 500 rudarjev. Nekaj pred 8. zvečer, ko bi morali oditi na delo v rudnik nočni delavci, se je začelo močno podzemeljsko bobnenje. Pred vzhodom v rudnik je zbranih na stotine ljudi, ki s strahom pričakujejo nadaljnjih vesti o svojcih. Več žensk je od strahu omedlelo. Že l. 1928 se je zgodila v istem rudniku velika nesreča, v kateri je izgubilo življenje 13 uradnikov in veliko rudarjev.

Gospodarske zveze med Madžarsko in Jugoslavijo

Beograd, 30. jan. AA. Na ustanovni skupščini jugoslovenske-madžarske trgovske zbornice, ki je bila v prostorih peštanskega Lloydja 24. t. m., je bil izvoljen za predsednika Tibor Kallay, bivši finančni minister, za izvršilnega ravnatelja jugoslovanske generalni konzul dr. Bernard Pavlinovič, za direktorja v Beogradu pa predstavnik madžarskega ministrstva za trgovino Geza Silagy. Ob tej priliki je imel šef zavoda za pospeševanje zunanje trgovine Tomičič v nemščini in madžarščini govor, v katerem je naglasil važnost gospodarskih zvez med Madžarsko in Jugoslavijo. O istem predmetu je govoril Geza Silagy.

Izvoz vina v Švico in Holandijo

Beograd, 30. januarja. AA. Privilegirano izvozniško društvo je vzelo v najem v nekem skladišču v Buchsu v Švici večji prostor za shrambo vina. Shranjenosti je tam že 1000 hil jugoslovenskega vina. Na ta način bodo švicarski uvozniki vin lahko kupovali manjše količine kar v Buchsu, dočim bi za trgovce, ki bodo hoteli uvoziti večjo količino, služilo vino v Buchsu kot vzorec.

Beograd, 29. januarja. AA. Privilegirana izvozniška družba je skupno z jugoslovensko - holandsko trgovsko zbornico priredila na Holandskem dve razstavi vina. Nizozemski uvozniki vina se zelo zanimajo za jugoslovensko vino. Ena največjih uvoznških tvrdk je naročila vagon vina; zanimanje vlada posebno za črno dalmatinsko vino.

Žrtve hripe

London, 30. januarja. AA. Hripa se v Angliji zelo širi. V preteklem tednu je umrlo na tej bolezni v Angliji in na Škotskem 242 oseb. Od teh 96 v Londonu. New York, 30. januarja. Hripa se v Newyorku vedno bolj razširja. Mestni sanitetni urad javlja, da znaša število na hripa bolnih od 1. do 27. januarja 3.785, od katerih je 384, nad 10 odstotkov, umrlo. Razen tega je v tem času v Newyorku 3.919 oseb obolelo na vnetju pljuč, od katerih je umrlo 1.912, torej nad 50 odstotkov. Vse kaže, da je tudi bolezen vnetja pljuč posledica hripe in je torej v Newyorku 8000 ljudi bolnih zaradi hripe.

Dnevnice uradnikom poštne ambulanc

Beograd, 30. jan. AA. Predsednik ministrskega sveta in minister za notranje zadeve Peter Živković je na predlog ministra za promet in ministra pravde sklenil, da se namesto dosedanjih dnevnic, predpisanih s sklepom ministrskega sveta z dne 29. julija 1925 poštne uradnikom in uslužbencem, ki vršijo službo na železnicah, ladjah in drugih prevoznih sredstvih, izplačajo te-le dnevnice:

1. uslužbencem, ki delajo v poštne ambulanc: uradniki in pripravniki II. kategorije 62 Din dnevno, uradniki III. kategorije 52 Din, zvaniki 48 Din, služitelji 40 Din,
2. uslužbencem, ki vozijo pošto v direktne zatvorke: uradniki in pripravniki II. kategorije 40 Din, uradniki in pripravniki III. kategorije 38 Din, zvaniki 36 Din, služitelji 34 Din,
3. uslužbenci, ki vozijo pošto v inozemstvo in bivajo izven mej nad 3 ure, imajo pravico poleg omenjenih dnevnic še na 30% dodatek.

Te dnevnice se bodo računale po časih, ki so odredeni v zakonu za uradnike in ostale državne uslužbenke civilnega reda.

Sklep stopa v veljavo in dobi obvezno moč l. aprila 1931, ko preneha veljati dosedanja uredba.

Vremensko poročilo JZSS

po stanju z dne 29. januarja.
Dovje - Mojštrana temp. —4, smuka posebno ugodna v Krm, sicer dobra povsod. Sv. Križ nad Jesenicami, pršič, smuka ugodna.
Valvazorjeva koča pod Stolom, 10 cm visok sneg, smuka dobra.
Velika Planina, čez noč snežilo, oblačno, obeta se nov sneg, smuka v zavetijah dobra.
Telef. poročilo 30. januarja.
Bohinja, zapadlo 10 cm novega snega.
JZSS.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 22.795, Berlin 13.4525—13.4825 (13.4675), Bruselj 7.9014, Budimpešta 987.54—990.54 (989.04), Curih 1094.4—1097.4 (1095.9), Dunaj 794.67—797.67 (796.17), London 275.22, Newyork 56.57, Pariz 222.10, Praga 167.28—168.08 (167.63), Trst 296.52 povpr., 296.69 pomudba.

INOZEMSKÉ BORZE.

Curih: Beograd 9.1275, Pariz 20.2625, London 25.11, Newyork 517.10, Bruselj 72.08, Milan 27.0625, Madrid 53.10, Amsterdam 207.90, Berlin 122.86, Dunaj 72.65, Sofija 3.745, Praga 15.30, Varšava 57.925, Budimpešta 90.25, Bukarešta 3.0725.

»Werther« odpovedan!

Uprava opere je tik ob zaključku lista sporočila, da današnja predstava opere »Werther« odpade, ker je g. Gostič nenadoma obolel. Namesto »Wertherja« se pojda »Butterfly« za abonca C z go. Gjurgjenao Gavella v glavni vlogi.

Francosko posojilo Nemčiji

Tudi desničarski francoski tisk postaja naklonjen misli finančne pomoči Nemčiji

Pariz, 30. januarja. Dr. Curtius in Briand sta v Ženevi med drugim razpravljala tudi o vprašanju francoskih kreditov Nemčiji. V nemškem časopisu so se že takrat pojavile vesti, da je Francija dovolila Nemčiji velik kredit, kar pa je bilo od francoske strani takoj demantirano.

Kljub temu je misel kreditne pomoči Nemčiji v Franciji zelo napredovala. Levičarsko časopisje je bilo takoj v početku za posojilo Nemčiji, ker ga je smatralo za najboljšo sredstvo za doseg sporazuma med Nemčijo in Francijo. Zadnje čase je celo desničarsko časopisje, ki je v začetku ta načrt najostreje pobijalo, pričelo govoriti o posojilu Nemčiji. »Journal de Debats« pravi, da je francosko posojilo Nemčiji preuranjeno, da se pa ne sme a priori odklanjati. Tudi list »Petit Bleu«, ki je Tardieu-u zelo blizu, piše

v sličnem smislu. Pravi, da trpi Francija na posledicah kupčenja zlatih rezerv in da bi bilo zato najbolje, če bi pomagala s svojim bogastvom državi, ki so jo gospodarsko slabe Riziko posojila Nemčiji bi bil poplačan s tem, da bi se obnovili prijateljski odnosi med Nemčijo in Francijo, kar bi pripomoglo k uravnoteženju gospodarskega položaja v Evropi. To bi gotovo tudi mnogo pripomoglo h konsolidaciji miru in bi ojačilo nemške zmerne in protirevanžne struje. Tudi v francoskih finančnih krogih je opaziti zadnje čase v tem vprašanju značilen preobrat. Nekatere pariške velebanke, ki so po 14. septembru Nemčiji odpovedale vsak kredit, se ponovno zelo interesirajo za nemški denarni trg. Tako bo posodila neka pariška banka nekeemu nemškemu konzorciju več milijonov frankov.

Lavalova vlada pred parlamentom

Pariz, 30. jan. Danes popoldne bo v zbornici prečitana vladna izjava. V splošnem računajo, da bo vlada dobila 20 do 25 glasov večine, vendar ni izključeno, da bo njena večina še bolj pičila, ker je včeraj sklenila tudi Franklin Bouillonova skupina, da se bo vzdržala glasovanja. Usoda vlada je odvisna torej od stališča, ki ga bo zavzel del poslancev radikalne leve, izmed katerih je tudi že skupina pod vodstvom Louchera sklenila, da bo glasovala proti vladi.

Pariz, 30. jan. AA. Listi poročajo, da bo zbornica po prečitani izjave nove vlade pričela takoj razpravljati o vladni krizi. Politični krogi menijo, da bo imela vlada slično večino, s katero je razpolagalo ministrstvo Tardieu.

Smrtne obsodbe turških zarotnikov

Pariz, 30. januarja. Listi poročajo iz Angore, da je bila v procesu proti reakcionarnim upornikom v Memenu izrečena razsodba. 39 obtožencev je bilo obsojenih na smrt, 67 pa oproščanih. Razsodba bo predložena parlamentu v odobritev in jo bo bržkone potrdil prihodnji tork V tem primeru bo obsodba takoj izvršena.

Spor v bolgarski vladi

Sofija, 30. januarja. AA. »Utro« poroča, da je prišlo med Molovom in Burvom do težkih nesoglasij v zvezi s političnimi in finančnimi vprašanji.

Reorganizacija ruskih železnic

Moskva, 30. jan. Stalin in Molotov sta naslovila na komunistično mladino poziv, v katerem naglašata važnost reorganizacije železniškega prometa. Manifest obsežno opisuje sedanje razmere na ruskih železnicah in povdarja važnost popolne reorganizacije železniškega prometa, ki postaja z razvojem industrije in poljedelstva vedno večji. V manifestu so navedene razne odredbe za zboljšanje železniškega prometa ter so pozvane vse organizacije, da sodelujejo pri njegovi reorganizaciji. Rusija bo zgradila v tekočem letu 1028 lokomotiv (612 v l. 1930) in 60.000 tovrstnih vozov (17.300 v l. 1930).

Arktični muzej v Leningradu

Leningrad, 30. jan. Tu bodo ustanovili arktični muzej, v katerem bo zbrano vse gradivo o odpravah na Severni tečaj. Poseben oddelek bo posvečen ledolomilcu »Krasinuc«, ki je rešil ostanek Nobilove ekspedicije na Severni tečaj.

Borba proti komunistom na Kitajskem

London, 30. januarja. Dopisnik »Timesa« javlja iz Šanghaja, da je dobil kitajski vojni minister nalog, naj odpotuje v pokrajino Kiangsu, kjer ima prevzeti vrhovne poveljstvo vseh vladnih čet, ki se bore proti komunistom.

Proti novim davčnim bremenom

Spomenica Zveze industrijcev finančnemu ministru in banu dravske banovine

Ljubljana, 30. januarja.

Zveza industrijcev na slovenskem ozemlju kraljevine Jugoslavije v Ljubljani se je obrnila na finančnega ministra in na bana dravske banovine s posebno spomenico, v kateri utemeljuje splošno stališče gospodarstvenikov v naši banovini, da ni mogoče naložiti davkoplačevalcem novih davčnih bremen, kajti gospodarska kriza je že itak prehuda. Spomenica Zveze industrijcev se nanaša na novi proračun dravske banovine in sicer na takšno na nakladanje in razkladanje železniških tovornih pošilk in pa na ljudsko delo in odkup istega v proračunu banovinskega cestnega fonda. Iz lozadvene okoliščine, ki jo je poslala Zveza industrijcev svojim članom posnemamo:

Banovinski proračun dravske banovine za leto 1931/1932 obsega poleg proračuna izdatkov oziroma dohodkov po Din 119 milijonov 946.015.—, še posebni proračun cestnega fonda z izdatki oziroma dohodki v iznosu Din 45.350.000.—. Ker je med dohodki cestnega fonda navedena dotacija banovine po Din 5.090.000.—, ki je menda pokrita po samem banovinskem proračunu, znaša skupna svota vseh preliniranih dohodkov Din 160.224.015.—. Napram lanski proračun proračunu za 1930/1931 znači novi proračun povečevanje od Din 24.617.29.— ali od priložilo 17%, in je ta povečevanje tem občutnejši, ker je bil že lanski proračun relativno daleko največji med vsemi banovinskimi proračuni. — Izdatki tehniškega oddelka naše banske uprave so predvideni z zneskom Din 21.546.013.—. K tej svoti pridejo še prelinirani izdatki cestnega fonda po Din 45.350.000.—. Iz tega sledi, da če banka uprava tekom proračunskega leta 1931/1932 porabi v gradbene svrhe nad Din 66.000.000.—.

Na prvi pogled se zdi jasno, da se tekom enega leta ne bodo mogli izdelati potrebni dodatni projekti za tako ogromno gradbeno svoto, in je povsem izključeno, da bi se mogla ta svota v tem letu faktično konsumirati. Zakon o samoupravnih cestah določa, da se mora izdelati letni program za gradbo in rekonstrukcijo neizvedenih cest, kateri program je potem točno razdeljen na 5 zaporednih let. Naša banska uprava letnega programa ni izdelala, niti nima programov za letošnje in za prihodnja poslovna leta. — V takem položaju in sprito opasne gospodarske krize, katere se čimdalje oostreje pojavlja in ki utegne s polno tezo nastopiti tekom prihodnjih mesecev, imamo najresnejše pomisleke proti eksorbitantni višini skupnega banovinskega proračuna, ki nikakor ni v skladu s principom štednje, kojega sedanje priške imperativno nalagajo.

Nan Din 40.000.000.— naj v tekočem proračunskem letu znašajo razne, po največ nove davčnine in takse za cestni fond, med katerimi zavzema najvažnejše mesto davščina na nakladanje in razkladanje za prevoz na železnici, koje donos je prelinirani na Din 14.500.000.—. Obremenitev našega gospodarstva po tej davščini bi bila ne samo prevelika in neznozna, marveč tudi eminentno škodljiva. Zato moramo odločno ugovarjati tej novi davščini in se bomo založili za to, da nadzorna oblast zabrazi uveljbo te davčnine ter njen donos v celoti črta iz proračuna cestnega fonda.

Opozorili bomo zlasti na te momente:

1. Znatno del prometa tvori blago nizke cene, ki se prevaža v masah, kakor kamen in gramoz, pesek, opoka, apno, rujav premog (lignit), potem razni odpadki iz tvornice usnja, olja itd. — To blago ima po večini tako nizko vrednost, da po naši davščini na železniški prevoz prekomerno porazitev tovarnine, ki jo blago ne prenese, in bo v mnogih slučajih račun pokazal, da se prevoz več ne rentira. Podražitev prevoza gradbenega materiala bo v vsakem primeru podražila gradbeno delo ter to delo bistveno ovirala. Najopasnija pa je podražitev rujavega premoga (lignita), ki je poglavitna potrebščina pri industrijski produkciji in pri katerem že danes dosegajo prevozniki stroški in obsejajo specialne takse nedopustno visine.

2. Od posebne važnosti za trgovsko bilanco države je izvoz, tako zlasti izvoz našega lesa. Sprito težke krize v lesni trgovini mora država podvzeti vse možne mere, da omogoči preobilen te krize. Absurdno bi bilo, ako se izvoz še otežkeča z novo davščino na železniški prevoz.

3. Največji del železniškega prometa gre iz mesta produkcije po industrijskih tirih na državne železnice, ali obratno po industrijskih tirih (dovlačnicah) v tovarne, ne da bi sploh to blago prišlo na javne ceste. Nedopustna krivica bi se zgodila, če bi se davščina na železniški prevoz iz naslova Cestnega fonda nalagala na tako industrijsko blago. V kolikor se industrija poslužuje javnih cest, se ji itak le predrago zaračunavajo pristojbine za prekomerno uporabo cest. Odločno moramo tedaj protestirati proti nameri, da se ona davščina pobira tudi od prometa na industrijskih tirih.

V istini je stanje naših cest slabo in je rekonstrukcija velikega dela cestnega omrežja nujno potrebna. Sroški rekonstrukcije ter stroški novih zgradb pa se ne morejo pokriti iz tekočih sredstev, marveč se morejo potom investicijskih posilji razdeliti na daljšo dobo let. Če se bo postopalo na način, po katerem je sestavljen predlagani proračun, bodo posledice pogubosne.

Povedali smo že, da bomo o vsem tem poročali kraljevi vladi in prosili, da se proračun cestnega fonda v skladu s sedanjimi prilikami reducira, in da se zlasti črta ta vagonski davek. — Priporočila se, da tudi vsa ona industrijska podjetja našega po-

ročja, katera so z davščino na nakladanje in razkladanje železniških pošilk neposredno in občutno prizadeta, nemudoma odpošljejo svoje obrazložene predstavitve proti tej davščini na ministrstvo za finance ali na naslov gospoda ministra financ. — Mi se sklicujemo pri tem ne samo na neobito argumente, ki smo jih kratko označili, marveč tudi na ponovne izjave gospoda predsednika ministrskega sveta, da kraljeva vlada dovoljuje stvarno kritiko upravnih ukrepov, katera je krstina in potrebna za gospodarski in kulturni napredek naše narodne države.

Zveza industrijcev je poslala v tem smislu finančnemu ministru obrazloženo spomenico, v kateri predlaga in prosi, da se takša na nakladanje in razkladanje železniških tovornih pošilk v banovinskem proračunu oziroma v proračunu cestnega fonda v celoti črta. Tudi je naslovil obširno spomenico na bana dravske banovine. Spomenica izraža resne pomisleke proti višini banovinskega proračuna v zvezi s proračunom cestnega fonda in posebej proti takšni na železniške tovorne pošilke (vagonski davek) ter proti prelinirani donosu odkupnine za ljudsko delo. Argumenti so tako tehtni, da ne morejo ostati brez vpliva.

V spomenici, kateri je Zveza industrijcev poslala g. banu dravske banovine, so izrečeni pomisleki proti postavki Din 6.000.000.—, s katerim donosom je v proračunu banovinskega cestnega fonda prelinirani donos odkupnine ljudskega dela (kuluka) za banovinske ceste.

Zakon o samoupravnih cestah predvideva uporabo ljudskega dela oziroma odkupa osebnega dela le pod določenimi pogoji. Najprej morajo banske uprave izdelati program dela za največ 5 let, ki ga odobri minister za gradbe, pri čemer odredi, katera dela iz tega programa naj se izvršijo v poedinih letih. Vendar velja to samo za izgradnjo najpotrebnejših cest v banovinah, ki jim v veliki meri nedostaja javnih cest. Če bi se dela, določena na poedina leta, ne izvršila brez tehtnih razlogov, sme odrediti minister za gradbe, da se izvrše ta dela v nastopnem letu z uporabo ljudskega dela pod njegovim nadzorom. — Prav tako morajo zgraditi občine, ki nimajo najpotrebnejših cest I. reda, te ceste v nastopnih 5 letih po programu, ki ga določi pristojni ban. Če katera občina ne bi izvršila letnega programa brez tehtnih razlogov, ravna ban analogno predpisu prvega odstavka tega paragrafa. — Na drugem mestu je določeno, da se sme odrediti uporaba ljudskega dela ali plačevanje ustreznih dni v enem letu za največ tri enote pri banovinskih in 3 enote pri občinskih cestah. Temu nasproti glasi pravilnik o uporabi ljudskega dela z dne 20. decembra 1930 tako, kakor da se naj letos uporabi ljudsko delo tudi za leto 1930, in zopet v maksimalni izmeri od 3 enot tako za banovinske ceste, kakor za občinske ceste.

V spomenici pa Zveza industrijcev opozarja, da se v banovini pobirajo visoke cestne določke po okrajnih cestnih odbojih in da tudi občine pobirajo potrebna sredstva za vzdrževanje občinskih cest. V takih okoliščinah mora napoved maksimalne uporabe ljudskega dela povzročiti težke skrb. — Če ima banska uprava možnost potoma okrajnih cestnih določk zbirati potrebna denarna sredstva, ni razloga za novo obremenitev davkoplačevalcev potom odkupnin za ljudsko delo. Dočim se kr. vlada trudi olajšati položaj kmetijskega prebivalstva, bo odkupnina telesnega dela večkrat odtehtala davčne olajšave, ki jih dovoljuje kr. vlada, da ne govorimo o posestnikih, ki imajo zemljišča v več občinah! — Poseben pomislek ima Zveza še proti zakonski določki, da morajo v vsakem primeru plačati odkupnino za osebno delo tudi vsi industrijski delavci, včevši gradbeno delavstvo.

V banovinskem proračunu so predvideni izdatki v gradbene svrhe s skupnim iznosom 66.000.000.—. Detaljni projekti za take svote bi se mogli izdelati v enem letu, če se k temu delu potom konkurenčnih razpisov pritegnejo vsa večja gradbena podjetja, dočim je izvršitev gradbenih del samih za to leto nemogoča. Razumljivo je tedaj, da se moramo sprito opasne gospodarske krize, ki utegne s polno tezo nastopiti v prihodnjih mesecih, odločno izreči proti višini skupnega banovinskega proračuna, zlasti tudi proti postavki odkupnine za ljudsko delo.

Moževse sanje

- Snoči se mi je sanjalo, da sem zopet samec. Kaj neki to pomeni?
- Veliko razočaranje po prebujanju.

V podeželskem hotelu.

- Dejali ste, da imate sobo z razgledom na vodo za 30 Din.
- Za 30 Din imamo sobo samo z razgledom na vodnjak. Z razgledom na jezero pa stane soba 60 Din.

Besedo imajo naši čitatelji

Iz vrst naših mater

Zdaj, ko razpravlja banski svet o bolničnih pristojbinah, si dovoljuje mati, ki je bila ravno v tem času v ženski bolnici, opozoriti banski svet na dejstvo, da je za bolnice, ki si izberejo II. razred, prav tako poskrbljeno kot za bolnice III. razreda. Razlika v ceni je velika — II. razred stane 100 Din, III. razred 32,50. Upravičeno bi pričakovala bolnica II. razreda večje nege za to razliko v ceni. A temu ni tako. Vse leže skupaj v eni sobi, najsibo iz bolniške blagajne ali ona, ki plača za II. razred. Razlika je minimalna samo v izboljšanju hrane.

Gospodje pri banksem svetu gotovo tudi ne vedo, kako reven je inventar za novorojenčka v tej bolnici. Dve plenčki in lahka odeja naj zadostuje malemu zemljanu, da mu nadomesti toploto materinega telesa. Strogi hišni red prepoveduje vsako odejo, ki jo je mati pripravljala z ljubeznijo in skrbjo za svojega ljubljence. Vrhu tega je strogo predpisano zračenje sob v ranem jutru. Vem, da je sveži zrak neobhodno potreben za življenje; treba je zračiti sobe zlasti kadar prihajajo obiski, kajti mnogi ljudje v bolniški sobi brezobzirno pljujejo. Toda izpostavljati dele odprtemu oknu ne predpisuje nobena higijena, noben specialist. Potrebna bi bila tehnična za kontrola hrane, kar mati sama ne more vedeti, je-li otrok dobil zadostno množino hrane ali ne. In pa s pometanjem in z drugimi opravki bi lahko prizanesli bolnicam v ranih jutranjih urah, ko večina še spi. Hišni red v ženski bolnici je nujno potreben remedure.

Vsem naj bo v svarilo primer otroka, ki je zdrav zagledal luč sveta, a je radi pomanjkanja hrane in prehlada prvi dan po odhodu iz bolnice romal v mrtvašnico. Kdo naj popiše bolest matere, ki je nestrpno pričakovala prvorojenca, kdo žalost očeta, ob njegovem zatrdilu, da bi lažje videl dom kot pogorišče, kot svojega otroka med mrtveci.

Še vedno starovpokojeenci

Ze večkrat smo čitali v naših listih o bedi in siromaštvu starih železniških vpokojencev, miloščinarijev itd. Strinjamo se popolnoma z njih tožbami s pripombo, da nas je mnogo bednih in različnih služb in da se nam godi enako kakor železniškim vpokojencem.

Starovpokojeenci, bi kdo mislil, so bogve iz katerih časov pred vojno, pa ni res: vpokojencev iz pred in med vojne je danes že zelo malo in naravno, da so, kar jih je še tudi zelo prizadeti. Največ je pa vpokojencev, ki se imenujejo starovpokojeenci, ker so več let služili v Jugoslaviji in bili vpokojeni, predno so stopili novi ugodnejši zakoni v veljavo. Kot rečeno so ti vpokojenci služili v Jugoslaviji in to ob času, ko se je ustanjavljala. Kako težko je bilo 3—4 leta po prevratu služiti, marsikdo ne bo nikoli pozabil. Posebno je bilo težko izvrševati službo onim, ki so opravljali ekskuzivno službo, kakor varnostni organi financ, železnice in v njih podobni, ker je bila služba večkrat združena s smrtno nevarnostjo. Ljudstvo je bilo demoralizirano, skoro podivjalo od vojne.

Dobro se spominjamo, kako je bilo na vojni po železnici, ko so potniki ogrožali sprevodnika vlaka, pa je prihital v prednji ali zadnji del vlaka, kjer so bili spremljalci varnostni organi, in prosil pomoči, drugače bi bil moral vlak zapustiti.

V 3—4 letih po prevratu so se razmere precej zboljšale, med tem smo pa bili tudi mi izčrpani in tako smo postali za vsako službo nesposobni ter bili vpokojeni, nekateri tik predno so stopili ugodnejši zakoni v veljavo. Tako prejemajo 300—600 Din mesečne pokojnine, kar je uradništva nekoliko več, vsi smo pa 50% do 75% manj kot naši kolegi, vpokojeni po novem zakonu.

Kako naj se preživljamo s to malo pokojnino, ki zadostuje komaj za stanovanje, k večjemu še za hrano? Že dolgo pričakujemo v tem pogledu rešitve, minilo je leto, prišel je božič, čitali smo, da se je ta ali oni spomnil invalidov in drugih siromakov, kdo se je spomnil nas? Vsak si misli, saj dobivajo pokojnino. Nismo ne invalidi, ne siromaki, kajti ponos, ki je nam ostal še iz službe nam ne dopušča, da bi silili z molodovanjem v osredje. Ostali smo tako znan, skriti bedni siromaki, ker je ponižanje navadno in za večino ljudi huje od lakote.

Veliko nezadovoljstvo vzbuja med starovpokojeenci tudi to, ker nas je toliko vrst, da jih ni mogoče naštet. Enim so se vstela vojaška leta v pokojnino, drugim zopet ne, nekateri so bili zaposleni, predno so stopili v državno službo, pri premožgokopih, plačevali so v bratovsko skladnico in zopet so nastale pri tem neenakosti, ker so se nekaterim vstela vsa leta pri premožgokopu v napredovanje in pokojnino, drugim pa ne. Že lani 23. julija je priobčil Slovenski Narod članek o štirih vrstah orožniških vpokojencev: to so pa štiri glavne vrste, kajti v vsaki teh vrst so še v prejemkih razlike, n. pr. oni orožniki, ki so bili od prevrata do 1. 1922 vpokojeni, so prejemali v aktivni službi od 1. januarja dalje dinarske plače, a ko so bili vpokojeni, so jim pomotoma nakazali le toliko kron, kolikor je znašala plača v dinarjih. Na pritožbo prizadetih so nekaterim izplačali razliko od dneva vpokojitve, drugim le od dneva, ko je vložil pritožbo, nekaterim pa sploh nič in prejemajo še danes toliko kron, kolikor so prejemali dinarjev, ko so bili še v aktivni službi.

Ravno tako so prizadeti oni, ki so bili vpokojeni po provizoričnem zakonu iz 1. mir.

1922, do konca marca 1922. Tem vpokojencem se je plačevala draginska doklada nepravilno, nekateri so se pritožili in so prejeli le deloma razliko, drugi niso prejeli niti delnih razlik. Takih in enakih primerov bi lahko našli še mnogo. Ni čuda da vzbujajo ta neenakopravnost med vpokojenci velik nezadovoljstvo. Mnoge razlike v prejemkih je prinesla tudi kakor se je večkrat pisalo uredba o draginskih dokladah z dne 8. oktobra 1924.

Ker je izdala sedanja vlada že mnogo praktičnih zakonov, upamo in smo tudi pričrati, da bo v tem pogledu pokazala, da smo vsi enakopravni sinovi velike in močne Jugoslavije. Prepričani smo in trdno pričakujemo, da bo vlada v doglednem času povoljno rešila to za nas tako pereče vprašanje in nas rešila bede in pomanjkanja na stara leta, saj smo vse svoje moči žrtvovali državi in družbi.

Več starovpokojeencev.

V zaščito brezposelnih

Na dopis v »Slov. Narod« pod naslovom »Škandal sredi Ljubljane« moram izpregovoriti nekaj besed ne ravno v obrambo onih, ki se jih članek tiče, temveč v dokaz, da ni vse res, kar trdi pisec tega članka.

Zelo žalostna in zelo egoistična je trditve, da palača Delavske zbornice ne spada v sredino Ljubljane, ker popolnoma upravičeno sklepam, da misli pisec omenjenega članka, da institucije, kakor so uradi, ki se pečajo s socialnim skrbstvom, niso toliko vredne, kakor druge. Kaj naj rečem na članek g. P. K., ki pravi, da se pred borzo dela zbirajo samo sumljivi tipi? Žalostno, ker potem takem so uradniki in nameščenci borze dela sumljivim tipom na uslugo. Sicer pa ne smemo soditi vseh po enem. Res je, da ena garjeva ovca okuži celo čredo zdravih, toda če se garjeva odstrani, so zdrave rešene. Upam, da g. P. K. razume, kaj hočem s tem reči.

Ne vem, zakaj bi se delavice in nameščence bale vstopiti v delavsko zbornico. Izključeno je, da bi jih kdo napadel pred sto pričami, med katerimi je nedvomno 75 poštenih. Če se je pa enkrat pripetilo kaj takega, še ne smemo obsojati vseh. Če bi napadena služkinja res klicala na pomoč, bi jo nedvomno kdo silil in ji priskočil na pomoč. Če pa pade tu pa tam v obraz kakim gospodičnim neumestnem dovtip, ni nič hudega, kajti če gremo na promenado, bomo silili iz ust gospodov še kaj hujšega.

Zgodil se, da pride policija na borzo dela, da napravi red ali počke sumljive tipe, toda malo jih tam najde, pač pa ima obilen lov po raznih bezizah, kar je menda vsem znano. Kdo bi se drznil trditi, da mora biti stopnišče čisto, ako hodi po njem dopoldne do 200 ljudi? In seveda če stopi ob 13. na stopnišče človek slabega pojmovanja hijgiene, mora izgubiti apetit. Zato pa ne najde ne na stopnišču, ne v čelkainici nobenega pljuvalnika in še celo stranišče je zaklenjeno. Najprej naj g. P. K. poskrbi, da se ti nedostatki odpravijo, potem pa naj zabavlja.

Tudi kajenje je prepovedano, vendar pa pride od časa do časa sluga s cigareto v ustih in zapodi marškovka, ki kadi. Jasno je, da se mora hotelnik večkrat pomesti; hišniku pa ni potrebno, da se ga usmili, temveč da ga pomete, ker je to njegova dolžnost. Kaj pa naj rečem o stenicah? Gotovo jih niso zanesli v te prostore brezposelnih, ker se živčevali ne drže prav rada obleke in pa ti ljudje stanujejo v takih hišah, kjer jim za posteljo in odejo služijo dišeče sener.

Če se je sporna zadeva razpravljala pred sodiščem, ni treba zato pristežati vseh delavcev med sumljive elemente, kajti če pogledamo v sodnijski arhiv, bomo gotovo našli mnogo aktov, ki govorijo o silnih delanjih, ki so jih zagrešili ne samo delavci, temveč tudi izobraženci. O splošni nevarnosti napadov na sploh na tem mestu ne more biti govora.

Ako pisec trdi, da bi bilo dobro, da se borza dela preseli na staro mesto, se ga drznem vprašati, kaj namerava s prostori, ki so bili za to urejeni? Morda jih hoče porabiti za stanovanje? Veliko bolj umestno bi bilo, da bi pisec izrekel mestnemu magistratu namesto prošnje, naj preseli borzo, željo, naj začne čim prej s spornadanskimi deli in potem naj borza poskrbi, da se ono pohajkovanje neha. Prepričan sem, da bi si uradništvo borze oddahnilo.

Omenim naj še, da nudi mestni magistrat več zaščite in pomoči brezposelnim in tudi streho daje siromakom, dočim so postele na borzi gotovo prazne. Po piše-vih besedah bi moral skoraj sklepati, da deli borza dela svoje podpore le sumljivim elementom, ker se po njegovi izjavi le taki zbirajo pred borzo.

J. F.

Uredništvo ponovno opozarja čitatelje, da ne more priložiti pod to rubriko anonimnih dopisov. To naj blagovolijo upoštevati tudi drugi pacijenti.

Beležnica

Koledar.

Danes: Petek, 30. januarja 1931, katoličani: Peter, pravoslavni: 18. januarja. Divna.

Današnje prireditve.

Drama: Serija A-00000 E.
Opera:
Kino Matica: Lažni feldmaršal.
Kino Ideal: 13. portotnik.
Kino Ljubljanski dvor: Zmagovalci vesmirja.
Zabavni večer srbskih igralcev ob 9. v Delavski zbornici.

Dežurne lekarne.

Danes: Bahovec, Kongresni trg, Ustar. Sv. Petra cesta, Hočevar, Sp. Šiška.

MED DOBROVOLJC

- Zakaj si se priglasiš k vojakom?
- Ker sem samec in ker me vojna veseli. A ti?
- Ker sem oženjen in ker imam rad

Darovalci krvi na plan!

Ponovno se je izkazala na tukajšnjem kirurškem oddelku potreba po takojšnji transfuziji krvi, ki bi bila v stanu edina rešitev življenja težko poškodovanemu. Vendar je bilo to nemogoče, ker vedno v danem trenutku ni bilo na razpolago darovalca krvi. Zato se je oddelek odločil, da po zgledu drugih bolnic in klinik organizira stalen kader darovalcev krvi, katerih vsaj enega bo vedno mogoče dobiti.

Vsak darovalec krvi bo preiskan brezplačno klinično in rentgenološko ter opredeljen po skupini krvi. Preiskava se bo ponovila vsake 3 mesece. Zavezal pa se bo, da bo pri eventualni potrebi na razpolago.

Odvzame se ponavadi cca 500 cm krvi, kar ne predstavlja za darovalca nobene nevarnosti, nasprotno učinkuje dobro na celo telo in se je začelo staro in uspešno zdravilno sredstvo puščanja krvi v zadnjih časih zopet uvajati v medicino. Delaznost pri poklicih lahkega (pisarniškega) značaja sploh ne trpi, pri težjih je pa skozi 4—5 omejena na lažja dela.

Prepričani smo, da tudi Ljubljana ne bo zaostala za drugimi mesti, in da se bo javilo zadostno število darovalcev krvi.

Interesenti naj se javijo radi dogovora in preiskave ob sredah in petkih od 11.—12. ure na kirurškem oddelku splošne bolnice v Ljubljani pri sekundarni dr. O. Bačen.

Kirurški oddelk banovinske splošne bolnice v Ljubljani.

Regulacija Ljubljancev v ljudskem humorju

Zopet se čujejo glasovi, da se »poklicani faktorji« vendarle zopet lotijo regulacije Ljubljancev, ki se je zavlekla preko desetletja. Tuji strme nad potrežljivostjo in topo apatičnostjo Ljubljancev, ki trpe neznozne razmere v strugi reke, tekoče po sredi mesta.

Domaćini so se dolgo togotili, krepko zabavljali, a vse je ostalo zaman. Prošnje, deputacije, ankete, zborovanja, pisanja po naših dnevnih ... nič ni izdalo. Do lani, ko se je nasenkrat zvedelo, da so se »poklicani faktorji« končno le zedinili in da se z deli v Ljubljani strugi že na jesen ali vsaj spetkež zime končno zopet začne. Navajale so se že svote, delali so se načrti, predložili ministrstvu in naposled razpisala dela. Vse je kazalo, da bo to pot zares. Mnogi so dvomili in niso verjeli, in res ni bilo zopet nič.

Minja je jesen, začela se je zima in že smo na koncu januarja, a z deli se še ni začelo. Niti s pripravami za delo še ni začeto. Kaj bo, kaj bo?

Ali zdaj čujemo, da je po prvi razveljavitvi ponudbi neke tuje tvrdko zdaj na novi razpis del v Ljubljani prevzela dela najmlajša domača ponudnica, gradbeno podjetje v Ljubljani, Bohoričeva ul. 20: ing. Dukelj in drug. Tako zopet vstaja nada, da se začne ponovno z regulacijo naše žalostne struge vsaj na pomlad. Seveda, ta ki pesimisti smo, da se bojimo, ali ne pride zopet kak zadržek vmes ter se dela zopet odgode na jesen, pa na začetek zime itd.

Ljubljanci pa imajo humor in se zdaj že nič več ne jeze, nego le še norčujejo in smejejo. In celo pojo o svoji Ljubljani, ki je navadno sploh ni, ampak se pretaka po strugi le še gojnice, raj podgan in komarjev. Zvedeli smo za katice te pesmi, nismo pa še dognali pesnika, ki je zložil besedilo po melodiji popularnega nemškega slagerja: »In einer kleinen Konditorei...«

Kritica pesni o regulaciji naše Ljubljane nice pa se glasi takole:

»V Ljubljani imamo lepo reko, ki se ji pravi Ljubljanka; po šinah teče kakor mašina, včasih počasni, včasih bežljivi. Na regulirana, ker ni denarja, še vedno čaka na bočice dni — kakor mi.«

Vprašanje je zdaj le: kako dolgo bo še čakala. Morda — morda pa vendarle res le še do pomladi? Ali pa vsaj samo še do — prihodnje zime? To ve samo Bog v nebesih! Morda, a ni gotovo, pa tudi »poklicani faktorji«.

Reportarji

LJUBLJANSKA DRAMA

Začetek ob 20.

Petek 30. jan.: Serija A-000001. Red E.

Sobota 31. jan.: Trije vaški svetniki. Izven

Nedelja 1. febr. ob 15.: Princeška in pastirček. Izven.

Ob 20. Gospa ministrice. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven.

Ponedeljek 2. febr. ob 15.: Princeška in pastirček. Izven.

Ob 20.: Mercadet. Izven. Ljudska predstava po znanih cenah.

Torek 3. febr.: Gostuje ljubljanska drama v Celju (Sveti plamen).

LJUBLJANSKA OPERA

Začetek ob 20.

Petek 30. jan.: ...

Sobota 31. jan.: zaprto.

Nedelja 1. febr. ob 15.: La Mascotte. Ljudska predstava po znanih cenah. Izv.

Ob 20.: Tosca. Gostuje ruski baritonist g. Boris Popov. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven.

Ponedeljek 2. febr. ob 15.: Nina, nana, punčka moja... Balet »Figurine«. Globoko žilnane cene. Izven.

Ob 20.: Prodana nevesta. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven.

Torek 3. febr.: zaprto.

POZOR!

POZOR!

Da omogočimo
tudi deželanom ogled sijajne žaloigre

Lažni feldmaršal

govorečega filma, kateremu se smeje že vsa Ljubljana, priredimo jutri

v soboto predstave ob 3., 5., 7. in 9. zv.!

Telefonsko, brzojavno ali pismeno naročene vstopnice bodo cenj. posetnikom z dežele rezervirane!

Elitni kino Matica

Telefon 2124

Dnevne vesti

— Svetosavska proslava v Pragi. Tudi letos je naša kolonija v Pragi proslavila praznik velikega srbskega prosvetitelja. Proslavo je priredilo akademsko društvo »Jugoslavija« v žolti dvorani Strakove akademije. Domačin je bil naš generalni konzul Roko Bradanovič. Cerkevne obrede je opravil škof Gorazd, ki je govoril o pomenu sv. Save. Podpredsednik »Jugoslavije« M. Rackov je predaval o življenju in delovanju sv. Save ter o njegovih zaslugah za ustanovitve samostojne srbske cerkve in samostanskih šol. Pevski zbor akademskega društva, v katerem imajo večino Slovence, je zapel v počastitev velikega narodnega svetnika prikljubljene koral. Sineček inspektorja jugoslovenskih vojskajih grobov in v Pragi na čelu z legacijskim svetnikom Lazarevičem in dr. Prohasko, člani českoslovaško-jugoslovenske lige in mnogo čeških študentov.

— Spomenik kralju Petru v Višegradu. Tudi v Višegradu nameravajo poslati kralju Petru spomenik. Te dni so imeli predstavniki javnosti sejo, na kateri je bil izvoljen odbor za postavitev spomenika.

— Subvencioniranje gledališč. Z novim državnim proračunom bodo odpravljeni podpora vsem pokrajinskim gledališčem tako, da bodo dobivala v bodoče državno podporo samo še gledališča v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani. Banske uprave bodo pa iz svojih sredstev določile primerne podpore za gledališča v sedežih banovin, da bodo mogla tudi ta gledališča še nadalje obstajati. Potujoča gledališča v bodoče ne bodo dobivala nobene podpore. Banovis nam je pa dano na prosto voljo, katera gledališča na svojem ozemlju hočejo podpirati.

— Zakon o železnica je izšel kot posebna publikacija, ki se dobi za 10 Din v ekonomskem oddelku generalne direktorije prometnega ministrstva.

— Imenovanje v avstrijski zunanji službi. Posedajni višji revident na avstrijskem konzulatu v Ljubljani g. Josip Stradner je imenovan za uradnega tajnika v avstrijski zunanji službi. Čestitamo!

— Nagrada českoslovaške republike na zagrebški univerzi. Tudi na zagrebški univerzi sta dobila na dan sv. Save dva slušatelja nagrado českoslovaške republike in sicer slušatelj filozofije Rihard Fuchs za delo »Ekonomika vzajemnost Jugoslavije in českoslovaške« in bogoslovec pater Bonaventura Čuk za delo »Najznamenitejši esteti českoslovaške in jugoslovske po moji definiciji umetnosti«.

— Za mrtvega proglašen. Uvedeno je postopanje, da se proglasi za mrtvega Michael Gyöfi iz Kapce, občina Dolnji Lakoš. — Cimentiranje sodov in privatni žigi lastnikov. Minister trgovine in industrije je sprejela določila pravilnika o označevanju sodov in toliko, da se bodo odšli smeli zasebni žigi — in sicer v obliki elipse ali kroga — stavljati na isto dno sode, kjer so uradne oznake, torej tudi na dno, na katerem je odprtina za iztakanje. To odločbo, ki jo je izposlovalo Društvo industrije in veletrgovcev v Ljubljani, bodo lahko pozdravljala vsa podjetja, ki imajo opravka s cementiranimi sodi, zlasti vinotičarji, izdelovalci kisa i. dr. Objavljena je v prilogi III. k »Službenim Novinam« št. 11. z 16. I. 1981.

— Dovoljenje za zaposlitev českoslovaških državljanov. Po zaključnem protokolu k trgovinski pogodbi med českoslovaško in našo kraljevino so pri nas oni českoslovaški državljani, ki so bili 26. novembra 1929 v naši državi zaposleni, glede zaposlitve enakopravni z našimi državljani. Ta dogovor se od sedaj pri nas enotno izvajal. Zato je ministrstvo socialne politike in narodnega zdravja, inspekcija dela, izdalo z razpisom navodila za enotno postopanje. Po teh navodilih naj vsak inozemski delavec (nameščence) českoslovaškega državljanstva, ki je bil 26. novembra 1929 pri nas zaposlen in je imel takrat veljavno dovoljenje za zaposlitev, vložijo prošnjo na pristojno bansko upravo (potom političnih oblasti I. instance, to je potom sreskega načelstva oz. v Ljubljani potom uprave politije) za izdajo uradnega potrdila (uverjenja) o pravi svobodne zaposlitve na teritoriju kraljevine Jugoslavije v smislu trgovinske pogodbe med kraljevino Jugoslavijo in českoslovaško republiko. Delodajalci bodo pristojni politični oblasti radi evidence javili, da imajo v svojih obratih zaposlene českoslovaške državljane, ki posedujejo uradna potrdila o svobodni zaposlitvi v naši kraljevini. Oni českoslovaški oz. inozem-

ski delavci (nameščenci), ki so bili v naši kraljevini zaposleni pred 14. junijem 1922, imajo trajno dovoljenje za zaposlitev po § 7 pravilnika o zaposlitvi inozemskih delavcev in tedaj ne potrebujejo omenjenega potrdila.

— Poročilo o dražbi kož divjadi v Ljubljani 26., 27. in 28. t. m. Na prodaj je bilo mnogo več blaga kakor prejšnja leta. Kakovost kož radi mile zime in ker ni snega primeroma slaba. Blaga je bilo 40% iz dravske banovine, 60% iz ostalih delov države, zlasti iz Hrvatske (lišice), Dalmacije (kune belice) in Bosne (lišice). Kupcev je bilo mnogo več iz Zagreba, Trsta, Inomosta, Dunaja, Leipziga in letos prvič iz Amsterdamu. Vendar je bilo povpraševanja malo in se to je za prvovrstno blago. Kupci so se predvsem zanimali za kune belice, jazbece in prvovrstne gorske lišice. Vzrok manjšemu povpraševanju leži v tem, ker Amerika letos ni reflektant za kožo in pa vsled splošne gospodarske krize. To je seveda vplivalo tudi na cene, ki so zelo padle. Značilno je, da ima Leipzig in New York še vse lanskoletne zaloge. Vendar pa so bile v primeri s svetovnimi cenami dosežene še dovolj ugodne cene. Prihodnja dražba se vrši dne 23. marca 1981.

— Sarajevski zadolženi do ušes. Sarajevsko okrajno sodišče je imelo v preteklem letu 10.760 izvršb na premočnine in nepremičnine zadolženih Sarajevčanov. Za gradnjo hiš so si Sarajevčani izposodili 20 milijonov Din na hipoteke, velike vsote pa tudi za druge »vsakdanje potrebe«. Omejenjeto visoko število izvršb dokazuje, da Sarajevčani niso le zadolženi, temveč tudi prezadolženi. Zanimivo bi bilo vedeti, kako je v tem pogledu v Ljubljani. Najbrž ne mnogo boljše.

— Smrtna kosa. Včeraj je umrl v Ljubljani gostilničar in posestnik Ivan Triplat. Pogreb bo jutri ob 16. z Ambrozevega trga 9. Blag mu spomin! Težko prizadeti rodbini iskreno sožale!

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo oblačno s padavinami. Včeraj je bilo jasno samo v Sarajevu, drugod pa oblačno. Najvišja temperatura je znašala v Zagrebu 9, v Beogradu 8, v Mariboru 6,5, v Splitu 6, v Ljubljani 5,8, v Skoplju 5, v Sarajevu 2. Davi je kazal barometer v Ljubljani 758 mm, temperatura je znašala 1 stopinjo.

— Tri žrtve požara. Strašna nesreča se je pripetila v sredo ponoči v vasi Dolca, občina Poljica pri Splitu. Goreti je začelo v hiši gostilničarja Nikole Žuljevića, katastrofa je pa zahtevala tudi tri človeške žrtve. Na podstrešju sta spala 60 letni gostilničar Nikola in njegova žena, v gostilniški sobi je pa slučajno prenočeval 38 letni Martin Pavla. Vsi trije so zgoreli. Komisija iz Omiša je ugotovila, da so se vsi trije hoteli rešiti skozi okna, toda ogenj jih je zajel in jim preprečil beg.

— Uboj v pijanosti. V vasi Bačinci pri Sremski Mitrovici sta se napila kmet Burcak in njegov hlapec Vinkovič ter se v pijanosti sprla za neko malenkost. Nekaj časa sta se obkladala z vsemi mogočimi primki, potem sta pa izvlekla nože za dvoboj, v katerem je Burcak podlegel. Hlapec mu je zadal več težkih ran tako, da je kmet takoj umrl.

— Družinska tragedija. Lani je izvršil v Stari Kanži samomor Triva Jovanov, oče 9 otrok, od katerih je bil najstarejši 15 let, najmlajši pa 8. Njegova žena se je mučila ter poskušala vse, da bi jih preživela. Tudi 15 letni deček je delal, kolikor je mogel, družina pa je kljub temu padala v vedno hujšo bedo. Deček je pred dnevi brez sledu izginil. Zapustil je pismo, v katerem pravi, da bo izvršil samomor, ker ne more več vzdržati. — V torek pa je odšla mati z najstarejšo hčerko na obrežje Tise, od koder sta skočili objeti v reko. Bliznji ribiči so pohiteli, da ju rešijo, a zaman, nesrečni sta izginili v valovih. Tisa je vrgla objeti trupli pri Novi Kanži na breg. Pozneje se je izvedelo, da je deček, ki je izginil, kupil baje predno je pobegnil, samokres, izključeno pa ni, kot za trujejo listi, da se je vrgel v Tiso. — Oče je izvršil samomor lani baje zaradi tega, ker je v eni noči zapravil 50 tisoč dinarjev. Tako je ostalo zdaj 7 nedolžnih, nedolžnih otročičev brez staršev in kruha.

— Pri utrjenosti, razdraženosti, temnobi v praih poživi naravna »Franz Josefovica« grenčica trajno obkroži v trebuhu in učinkuje pomirjevalno na njeno valovanje. Profesorji za bolezni prebavil izjavljajo, da se »Franz Josefovica« veda pri pojavih, ki imajo svoj izvor v zastrupljenju želodčnega črevesnega kanala, obne se kot izborno odvajalno sredstvo. »Franz Josefovica« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Iz Ljubljane

— Zahvala srbske pravoslavne občine. Srbska pravoslavna cerkevna občina v Ljubljani se tem potom najprisrčnejše zahvaljuje vsem, ki so pripomogli, da je letošnja svetosavska proslava imela tako krasen uspeh. Imenoma se moramo zahvaliti g. prof. Fmilu Adamcu za ves trud, ki ga je imel s sestavo programa in vodstvom koncertnega dela, zahvaljujemo se njegovemu pevskemu zboru obeh učiteljskih, posebno hvala solistinjam gđ. Moserjevi in Cerarjevi, hvala g. Ryški za lepe alegorične slike, g. prof. dr. Ivanu Lahu za napisano in prednašano besedilo k slikam, učiteljicam gei. Kravosvi in gđ. Vrišerjevi za trud, ki sta ga imeli z deklamatorji, vrli godbi in orkestru Narodnega železničarskega godbenega društva »Sloga« in kapelniku g. Heri Svedu za brezplačno sodelovanje na dopoldanski prireditvi in vzornem nastopu pri večerni proslavi, hvala dalje upravniku gledališča g. Otonu Zupančiču za izposojeno garderobo, g. Mutevliću, lastniku Oriental - salona na sv. Petra cesti za brezplačno okrašenje dvorane z orijentalnimi preprogami, g. Navinšku za brezplačno maskiranje pri alegoričnih slikah, hvala tudi Sokolu I, ki je ves aranžman večerne prireditve prevzel in nalogo častno izvršil. Iskrena hvala našemu tisku za vse objave in laskave besede o tej naši prireditvi. Končno se zahvaljujemo vsem onim, ki so naše proslave posetili in s tem veličali proslavo našega velikega prosvetitelja, hvala tudi vsem številnim darovalcem prispevkov. Vsem, prav vsem iskrena hvala, Odbor srbske pravoslavne cerkvene občine v Ljubljani.

VELIKA MAŠKERADA

: SOKOLA ŠIŠKA :

31. januarja

V VSEH PROSTORIH

HOTELA „BELLEVUE“

— Iz Znanj ruski pesnik Igor Severjanin se je predstavil sredi v predavalni dvorani Francoskega inštituta ljubiteljem poezije. Poslušat so ga prišli skoraj vsi tukajšnji ruski emigranti, pa tudi Slovencev je bilo mnogo, nekaj celo takih, ki rusčine ne razumejo. Dvorana je bila nabito polna in še v čitalnici so morali nekateri stati. Odličnega ruskega pesnika je pozdravil v imenu Ruske Matice vseučiliški prof. M. Spektor-ski, dr. N. Preobraženski je pa v slovenski kratko povedal, kakšno mesto zavzema Severjanin v poeziji. Končno je vstopil naglih korakov pesnik sam, mož sloke po stave in izrazitega obraza, o katerem bi človek mislil, da ga je klesalo kiparjevo dilet. Sedel je in začel citati svoje pesmi, najprej ironične, po prvi pavzi lirčne, po drugi pa se patriotične, posvečene matuški Rusiji. Iz Severjaninove poezije odmeva elementarna sila ruske duše in zato sežejo človeku v dušo, čeprav se nekaterim nekoliko preveč pozna, da je odšel poot predaleč od realnega življenja. Občinstvo je nagradilo pesca s prisrčnim odobravanjem. Člani ruske kolonije so mu priredili pozneje še intimen družabni večer.

— Iz Sneg suje že od jutra, da je Ljubljana in vas okolica že zopet lepo na novo pobeljena. Ima vendar še veljavo pregovor »Dan gori, sneg dol«, kakor sploh vsa stara modrost o vremenu. Takoj davi so se smučarji vsestih subega priča, češ, tega se bo pa nabralo in bo tudi oblačal, in mislili so na odpovedane bobinjske tekme, če bi odpovedi ne kazalo preklekati, ampak po deseti so pa jole snežinke postajati vedno bolj kosmate in obilne, sedaj pa že padajo z neba cele čunje, tepo mehke in tudi vlažne, da so ulice zopet polne brozge. Brez snega seveda ne bomo, ampak svečnica je tu, zemlja pa še ni zmuznjena in na taki se sneg ne bo držal, če ne pritisne hud mrz. Ko bo naš list v rokah čitateljev, bodo skopnele menda tudi že trdne nade smučarjev in zimskih sportnikov na največje veselje siromanih slojev brez tople obleke in kuriva. Tudi pratika ne more vsem ustreči.

— Iz Skrb za obrtno vajence. V sredo smo pisali, da prireja Zveza obrtnih združenj v Mestnem domu za obrtno vajence tako zanimiva predavanja, da je dvorana vedno polna, čeprav vajenci in vajencev k predavanju nikdo ne sili in jih hodijo poslušati popolnoma prostovoljno. Veselje je gledati mlade poslušalce, kako so med predavanjem tihi in pazljivi, da jim ne uide nobena beseda. V Zvezi obrtnih združenj organizirani mojstri pa ne skrbijo samo za pouk in splošno izobrazbo učencev, temveč tudi za zabavo. Zadržaj je namreč vsaka vajenka in vsak vajenec dobil tudi vstopnico za kino, da si lahko ogleda film »Letete brodovje«, ki je prav tako poučen kakor koristen, obenem si bodo pa vajenci razširili obzorje. Vodstvo te res prave ljudske univerze zasluži za svoje smotreno delo odkrito pohvalo in seveda tudi mnogo posnemalcev.

— Iz Razstava slik Matije Jame v Jakopičevem paviljonu je odprta dnevno od 10. do 3.

— Iz Ribarskega društva v Ljubljani občini zbor bo to soboto 31. t. m. ob 20. v hotelu Miklič. Na dnevnem redu so tudi volitve odbora v smislu novih pravil. Poročilo o delovanju odbora bo podal predsednik, ki bo tudi poročal o intervenciji pri g. banu glede pristojbin za ribarske karte in glede banovinske davčine na riboleve. Zborovanje bo zanimivo, zato vabimo nanj vse člane.

— Iz Pomlad se bliža. Toplo vreme letošnje zime vpliva tudi na drevje, ki bo prej vzbrstelo, če bo toplo vreme vzdržalo. Zato je še kakšen mesec časa za obrezovanje dreves, ker potem bo drevje že v megi. Te dni obrezujejo brestova drevesa dvorane na Bleiweisovi cesti, ki pa se še razmoreda mlada, vendar pa našega na njih mnogo ni. Večina drevesoredov drugje je že obrezana, precej dreves so tudi podrti. V Zvezi se pa podirajo sama.

— Iz Senjakovski gledališki oder vzpizori v nedeljo 1. febr. in v ponedeljek 2. febr. ob 20.15. uri smehopolno burko v treh dejanjih »Prostozidarij«, ki je bila vzpizorje-zabavne vsebine silno ugajala posetnikom. Na že šestkrat, ter je vsled svoje izredno Soena za sceno vzbujala več smeha. Kdor ljubim smeh in dobro zabavo, naj poseti predstav. Cenjene posetnike prostimo, da si že v predprodaji pri gosp. Milošu Karničniku na Starem trgu zagurajo svoje prostore, da ne bo navala pri večerni blagajni.

— Iz Ali ste že kupili vstopnico za 11. simfonični koncert letošnje sezone, ki bo v petek, dne 6. februarja ob 20. uri v Unionski dvorani in na katerem bo izvajalo orkestralne točke 80 godbenikov pod vodstvom dirigenta L. M. Škerjanca? Če še niste tega storili, vam svetujemo, da kupite listek takoj že v predprodaji in si zagurate mesto na koncertu, ki bo izredno zanimiv, in tudi veličasten. Izvajali bodo Mozarta, Liszta, Debussyja in Ravela. Stopite nemudoma v Matično knjigarno.

— Iz Društvo Soča naznanja članom in prijateljem, da v soboto 31. t. m. odpade predavanje radi reprezentančnega plesa in ker je salon pri Levu za to soboto oddan. Prihodnje predavanje se vrši 7. febr. 1981., ki bo času primerno in zabavno. Več prihodnjaj.

— Iz Preporodova maskarada bo 7. februarja v Areni Narodnega doma. Na to tradicionalno prireditev našega Preporoda opozarjamo vse, ki se hočejo zabavati na »plesu v maskah«. Mnogo originalnih mask

bo gotovo poskrbelo za veselo razpoloženje, za izvrsten bufet pa bodo v obilni meri poskrbele gospe pokroviteljice. Ker se vrši prireditev kot plesna vaja, se posebna vabila ne bodo razposiljala. Čisti dobrih prireditve je namenjen počitniški koloniji revnih Preporodašev na morju. In tako smo prepričani, da bo poset prireditve izredno številen.

— Iz Same dostojne maske se zbera v nedeljo 1. t. m. zvečer v Mestnem domu na maskaradi Sokola IV., kjer bodo med seboj tekmovali za krasne nagrade, ki pa niso predpustna potegavščina, temveč res lepi in tudi praktični predmeti, da jih bodo najlepše in majočajnejše maske upravitelje vesele. Ker se na tej prvi maskaradi mladega in delavnega Sokola IV. razen prijateljev iz središča mesta zbere tudi vse, kar je veselja in židane volje od Rudnika pa do Gruberjevega kanala, zato bodo Pečnikarjevi avtobusi vozili od Zebala na Rudniku pa do Mestnega doma od pol 20. dalje in obstajali razen pri Zebalu še pri Josku Jelatinu, na dolenski mitnici, pred Česovarjem, nazaj grede od Mestnega doma pa povsod, kjer si kdo požel.

— Iz Letalski film Ramona Novarra »Letete brodovje« samo še danes ob 4., pol 8. in 9. uri zvečer v kinu Ljubljanski dvor. Opozarjamo cenjeno občinstvo, naj si ta film ogleda. Krasne letalske akrobacije, zabavna in poučna vsebina, lepo petje ljubljenske filmske publike Ramona Novarra — vse, to je one, ki so si film ogledati naravnost ocaralo.

Nova tramvajska remiza

Zgrajena bo v Zgornji Šiški ob Celovski cesti — V Šiško bo vozil tramvaj že sredi maja

Ljubljana, 30. januarja. S povečanjem omrežja cestne železnice in v zvezi s tem tudi števila tramvajskih voz je postalo aktualno tudi vprašanje zgradbe nove tramvajske remize. Dosedanja stavba namreč ne odgovarja več modernim zahtevam ne v tehničnem, ne v praktičnem in gospodarskem pogledu, zato dočaka pa tudi ne bi za pomnoženo število tramvajskih voz. Zato je uprava Ma-loželezniske cestne družbe pristojna zgraditi novo. Istosčasno, ko so bili napravljani načrti za povečanje cestnega omrežja, je tvrdka Siemens-Schuckert izdelala tudi načrte za novo tramvajsko remizo.

Nova tramvajska remiza bo zgrajena v Zgornji Šiški ob Celovski cesti na zemljišču posestnice ge Horvatove, ki ga je kupila uprava cestne železnice od nje. To je približno 200 metrov naprej od Heinriharja ter približno 3 km od glavne pošte.

Remiza, ki bo zgrajena v najmodernejšem slogu, bo večinoma iz železobetona, ves zazidani kompleks bo obsegal približno 3400 m². Stavba bo 102,35 m dolga, 34,25 m široka in 5,40 m visoka. Razdeljena bo v več delov, glavni del je rezerviran za remizo, ki bo imela 5 tirov, v zgradbi sami pa bodo tudi mizarska delavnica, kovačnica, delavnica za popravilo voz in skladišče. Delavnica bo obsegala 30x14,35 m, mizarska delavnica 14x14, skladišče 21x10 m, kovačnica pa 5x10 m. V remizi bo prostora za 50 voz, po potrebi jo bodo pa lahko razširili za 40 metrov, tako da bo tudi v slučajno znatno povečane omrežja cestne železnice lahko sprejela pod streho vse tramvajske vozove.

S kopanjem temeljev so hoteli pričeti

že ta teden, vs pa kaže, da bo sneg omogočil delo. Stavba mora namreč biti najpozneje do konca maja dograjena, do začetka maja pa vsaj pod streho. Stala bo približno 40 m od Celovske ceste na desni strani proti št. Viču.

Kot rečeno, bo stavba najmodernejša zgrajena, vsa konstrukcija bo železobetonska. Streha bo železobetonska plošča in zgrajena v loku. V remizi bodo tudi uređili umivalnice, prhe in komfortno garderobo za uslužbence.

Pred remizo bo zgrajeno upravno poslopje, enonadstropna lična vila. V pritličju bodo uradniški prostori ter sobe za uslužbence, v prvem nadstropju pa stanovanje za ravnatelja. Tudi ta stavba mora biti do maja pod streho. Stroški za obe zgradbi bodo znašali približno 3 milijone Din, kar je predvideno že v proračunu za razširjenje cestnega omrežja v Ljubljani. Delo je prevzela Stavbna tvrdka inž. Tavčar & drug.

Kakor znano, se je družba zavezala, da bo s tramvajskimi deli končala do 1. junija in da bo do takrat tudi že vozil tramvaj v Šiško in na Vič. Tvrdka Siemens-Schuckert bo pa skušala delo pospešiti in upa, da bo lahko tramvajski promet v Šiško odprt že sredi maja. Prihodnji mesec bo prevzela usmerjevalce, ki prispijo iz Berlina, in bodo nameščeni v podstaciji na Bleiweisovi cesti. Montaža obeh usmerjevalcev bo trajala približno dva meseca. Ko bodo ta dela končana, bodo lahko takoj začeli voziti v Šiško, kmalu pa tudi na Vič, kajti viška progla bo že spomladi dograjena.

Iz gledališke pisarne

DRAMA

Opozarjamo na nocojšnjo uprizoritev komedije ruskega pisatelja Tolstega Serija A-000001, ki se uprizori drevi v ljubljanski drami. Predstava je za red E. Z nocojšnjo predstavo so imeli vsi abonenti to delo in skoro gotovo se med tednom ne bo več izvajala, zato opozarjamo na to predstavo vse prijatelje naše drame.

Trije važni svetniki. Velezabavno, priprosto a izvrstno kmečko šalo ponovi naša drama v soboto 31. t. m. kot izven predstavo. Zasedba ista kakor pri premijeri in vseh dosedanjih uprizoritvah. Naslovne vloge, tri važne svetnike, predstavljajo g. Cesar, Lipah in Smerkolj. Znamenja igra g. Gradiš, duhovnika g. Kaukler, zdravnik je g. Potokar. Glavne ženske vloge pa so v rokah gospe Juvanove, ki igra mater županjo, dalje gđ. Rakarjeve, Mire Danilove, Boltarjeve, Gabrijelčičeve in Rovanove. Za predstavo veljajo običajne dramske cene.

Nedelja v ljubljanski drami. V nedeljo 1. februarja pop. ob 15. uri se uprizori Golieva vesela pravljica Princezka in pastirček pri običajnih dramskih cenah, zvečer ob 20. pa Gospa ministrica kot ljudska predstava po znanih cenah.

OPERA

Drevo se ponovi J. Massenet »Werther« z g. Gostičem, gospo Thierryjevo, ki poje prvič v letošnji sezoni partijo Lote, gospo Ribičevo, gg. Grbom, Zupanom, Santicom in Perkom. Dirigent ravnatelj Polič. Predstava je za red C.

V nedeljo popoldne se izvaja opereta La Mascotte z gospo Poličeto, gđ. Španovo, gg. Jankom, Pečkom, Drenovcem in Povhovem v večjih partijah. Dirigent dr. Švara. Zvečer nastopi izvrstni, ruski baritonist Boris Popov v partiji Scar-pie v operi Tosca. Odlični pevec je pri svojem prvem gostovanju v sredo v operi Evgenij Onegin žel veliko priznanje. Naslovno partijo poje ga Thierryjeva, Cavaradossi g. Mardec. Dirigent g. Neffat. Obe predstavi sta po znanih cenah. — V ponedeljek na Svečnico se izvaja popoldne mladinska opera Nina nana, punčka moja in balet Figurine. Predstava je pri globoko znanih cenah. Dirigent g. Štritof. V ponedeljek zvečer se pa ponovi po daljšem predstavljanju vodno privlačna »Prodana nose-

sta« z gospo Zlato Gungjenc-Gavella v naslovni partiji. Kecalja poje g. Križaj, Janka g. Gostič, Vaška g. Kováč. Predstava se vrši pri znanih ljudskih cenah.

Vse okroglo

Zanimanje za letošnjo maskarado Sokola I na Taboru zavzema med Ljubljani čani in tudi po deželi vedno večji krog. Zato smo nekako vezani povedati, da se vrše priprave z največjo pozornostjo in skrbjo. Na petih krajih Ljubljane so nastale pravcate nove delavnice, ki delujejo v polnem teku, da zadostijo zahtevam na črtov: saj hoče doseči Tabor letos višek svojih maskarad in prireditve. Kdor je poznal in videl dekoracije na Taboru ob maskaradah: Noč na Jadranu, Pomlad v cvetju, Kongres narodov in Sejem, bo tudi imel zaupanje v letošnjo prireditev. Sokol I ni nikdar okleval, niti pri ogromnih izdatkih, ki so v zvezi s tako prireditvijo. Letos pa hoče doseči v vsakem pogledu višek. Velika dvorana in vse stranske dvorane bodo spremenjene v krog vseh krogov, v simbol vsega okroglega in veseliga, v predpustnem navdušenju vrtečega se sveta. V kakšni harmoniji mavričnih barv in pojmov okroglo, bo celotna dekoracija, si težko predstavljajo celo oni, ki so zapostavljeni pri delu. Edino eno pravi vsak zaposlenec: na to prireditev moramo vsi in nihče naj ne zamudi prilike. Kot že zadnjik, tako ponavljamo tudi danes, da niso bile maske še nikdar tako malo vezane na geslo, kot to pot. Kar komur pristojno, naj oblože, le okroglo voljo naj prinese seboj. Seveda pa imajo posetniki posebnega okusa in ideje neskončno možnost maskirati se tako, da odgovore v popolni meri devizi. VSE OKROGLO in nič drugega jih ne veže. Prav poseben odbor pa bo tudi v najpopolnejši meri skrbel za dobro kapljico in dober prigrizek. Pridite in bogatejši boste na prijetnih spominih.

V gosteh.

Gospodinja po zelo pičlem obedu: In kdaj nas zopet počastite, da vam postrežemo z obedom?

— Če ste zadovoljni, kar takoj.

Pravi vzrok.

— Papiga, ki sem jo od vas kupila, še ni črhnila niti besedice.

— Najbrž ste sami krivi, ker je niste pustili do besede.

C. G. Norris.

Vroča kri

Roman.

— Gre samo za to, če si lahko to razkošje privoščiva, — je menila Zeld. — Ah, kar prepusti to meni. To je moja stvar. Saj ostaneva tu samo nekaj tednov.

Bil je tako siguren, tako prepričan, da ju bo Morrison angažiral, da se je vrnil po brezuspešnem prizadevanju, govoriti s tem imenitnim možem vez iz sebe in obupan domov tako, da je njeno srce zavoljo njega krvavelo, kakor še nikoli.

— Sprejeti me ni hotel, — je pravil George in njegove oči so bile kakor užaljenega otroka.

— Niti sprejeti me ni hotel! Moral bi mu bil poslati vizitko, pa mi ni prišlo na misel. Samo dečku sem dejal: »Selby iz Newyorka«, on me je pa vprašal: »Kaj bi radi, gospod Selby?« George je nenadoma obmolknil. Zeld je začutila solze v svojih očeh, ne od razočaranja, temveč ker je čutila potrebo pogniti Georgovo glavo v svoje naročje in ga pobožati, ublažiti bolelost, ki ga je razjedala. Njegov izraz, ta obupni pogled ubogega mladeniča ji je trgal srce.

— Oh... Njegovo ogorčenje je bruhnilo na dan.

— Ta človek sploh ni hotel govoriti z menoj, — je nadaljeval, — niti za jutri ni hotel določiti sestanka. Dečku sem dejal: »Ali bi ne mogel priti jutri, ko bo imel več časa?« In vse, kar mi je znal odgovoriti, je bilo: »Pa mu pišite.« Le pomislite! Pisati! Pisati! Kakor da se s pisanjem da kaj doseči.

Zdaj je celo plakal, vrgel se je na posteljo, skril obraz v blazino, se premetaval sem in tja, klel, plakal in tarnal. Zeld ga ni mogla videti objokanega; sramovala se je zanj.

— Ne — nikar, prosim te, nikar, George, — ga je prosila. Potem ga je pregovorila, da se je slekel in zlezal v posteljo, sedla je k njemu, mu popravila vzglavje, prinesla mu je požirek konjaka in čakala je, dokler ni njegovo enakomerno dihanje pričelo, da je zaspal.

Tega je bilo mesec dni, dolg, strašen, skrbi poln mesec. Ta čas sta spoznala Cohenovo pisarno, ki ni bila posebno na dobrem glasu.

— S takimi ljudmi in s takimi agencijami nočem imeti nobenega opravka, — je godrnjal George, ko so mu svetovali Cohena. — Tako globoko, hvala bogu, se nisem padel.

— A od česa naj živiva? — je vprašala Zeld.

Cohenova pisarna je bila nekaj posebnega. Vojil jo je Jake Cohen in preskrbovala je maše na kmetih, manjše slavnostne predstave v mestu, društva, klube, poroke itd. In kakšna pestra mešanica je bila tam! Domišljavi fantiči, komaj razvita dekleta, ki se jim je pa že poznala preteklost, dame z bujnimi prsi in mastnimi glasovi, blede, izžeti moške z nervoznimi drgetajočimi rokami. V tej družbi se je Zeld prvič zavedla, kako mučno je, da ima pobarvane lase. George je bil v svojem na stran pomaknjem rjavem klobuku in obledeli, zmekčani suknji do pičice podobnem drugim.

Prvi poset pri Jake Cohenu jo je globoko potrl. Sram jo je bilo celo pred psom. Samozavestno Georgovo govorčenje ni moglo na tem ničesar izpremeniti.

Cohen ju je postal naprej v Santa Cruz; dolgočasna, tri ure trajajoča vožnja po lokalni železnici; in tam sta imela v petek, soboto in nedeljo po tri predstave v restavracijski dvorani. Potem sta gostovala dva dni v Watsonville, tri v San Jose in tako dalje po vrsti v mnogih majhnih mestih severozapadno od San Franciscu.

O da, bilo je naporno, nezadovoljivo in deprimirujoče, toda še vedno boljše kakor lenuharenje v »Golden West hotelu«; kadar nista bila zaposlena in ju je pustil Cohenov urad pri miru, se je kratkočasil George s tem, da je hodil na konjske dirke. V začetku ni imel denarja, da bi se peljal iz mesta v Emeryville in plačal vstopnino na dirkališče. Skromne stave s prodajalci cigar v hotelu, več si ni mogel dovoliti. Tu pa tam je dobil šest, osem, deset dolarjev. Često sta potrebovala baš toliko, da sta poravnala račun v hotelu. V začetku se je Zelda zanimala za te stave, prebirala je vedno poročila o dirkah v novinah in znana so ji bila imena konj, na katere je George stavil. Zeld je dobival napetost prvih dni, ko ji je mož pojasnil bistvo konjskih dirk in pokazal na imena nekaterih konj, rekoč:

— Vidiš kobilu tu. »Kraljico dijamantov«? Povedali so mi, da ima mnogo izgledov na zmago. Dve mesti, dve znamenja. Kaj praviš ti?

— In kaj nameravaš početi, če dobiš, George?

Tako vprašanje ga je spravilo iz ravnotežja. — Kako pa naj vem, kakšne kvote pridejo? — jo je nahnul. Ali pa: »Kar sama si izračunaj.«

V začetku se ji je zdelo vse to zelo nedolžno. Bila je sicer igra, toda skromni dobitki so bili tako dobrodošli, tako nujno potrebni, George je dobival skoraj vedno, proti koncu tedna je imel navadno dvajset dolarjev ali pa še več.

In pozneje se je peljal vsak prosti dan na dirkališče, Zeld ga je spremljala in stala vsa nervozna v množici.

Radosni dnevi. Zeld jih je temeljito uživala. Kolikšen užitek vstati zjutraj pozno, če nista imela nobenega opravka, v miru zajutrkovati, prebirati imena favoritov in razmišljati kje in kako bi stavila! Kolikšen užitek peljati se iz mesta z zgovornim, veselo množico, izprehajati se med zelenimi travniki, livadami in pisanimi zastavami, vihrajočimi v žarkih aprilskega solnca, in kolikšen užitek šele, videti po napetih dirkah vračajočega se zmagovalca, klicati mu »slava!« in peljati se domov z živketajočimi dobljenimi dolarji v Georgovem žepu!

Vse to sta doživljala še le nekaj tednov. Zeld je stala v hotelu pri oknu in vzdihovala.

George ji je bil baš povedal, da je z Jake Cohenom in njegovim uradom enkrat za vselej opravil.

— Ne, gospoda moja, tja pa že ne grem več. Saj lahko zaslužim več denarja — če hodim na konjske dirke, kjer se povrh še zabavam.

Šele zdaj je spoznala, kaj je storila, ko je podpirala njegovo zanimanje za konjske dirke. Zdaj je bilo prepozno, nazaj ni bilo več mogoče.

ISTINA IN SEN

»Včasih si dejal, da sem jaz tvoja salka, tvoja vila, tvoje sanje.« — »Seveda sem, ali sedaj si moja bridka resnica!«

Tragična smrt letalca Lundborga

Ubil se je junaški švedski letalec, ki je rešil l. 1928 generala Nobila v polarnih krajih

Že včeraj smo kratko poročali o tragični smrti slavnega švedskega letalca kapitana Einara Lundborga, ki je padel na letališču na Malemstetu iz neznatne višine 50 m in se ubil. Vzrok tragične nesreče še ni pojasnjen. Po padcu letala, ki se je razbilo, so potegnili Lundborga izpod razvalin onesvečenega z zlomljenimi nogami in rokami ter s težkimi notranjimi poškodbami. Prepeljali so ga v bolnico, kjer je pa zvečer umrl. To je vse, kar se ve zaenkrat o smrti moža, ki je leta 1928 po katastrofi zrakoplova »Italia« rešil generala Nobila.

Z Lundborgovo smrtjo vstajajo spomini na tragično usodo Nobilove ekspedicije, ki je zahtevala ne le življenje nesrečnih udeležencev, temveč tudi poštrevolnih in junaških članov rešilnih ekspedicij, v prvi vrsti slavnega polarnega raziskovalca Amundsen. Junij leta 1928, čigar začetek je bil v znamenju katastrofe zrakoplova »Italia«, ko so iskali ostanke zrakoplova ter mrtve in žive udeležence nesrečne ekspedicije, je bil mesec, v katerem je šlo Lundborgovo ime po vsem svetu. Poleg njega je govoril ves svet o letalcu Babuškinu, majorju Guilbaudu, kapitanu Larsenu, profesorju Samojlovicu, letalcu Čuhnovskem, majorju Maddaleni in mnogih drugih, ki so tvegali življenje, da katastrofa v polarnih krajih ni zahtevala še več človeških žrtv.

24. junija so priobčili listi po vsem svetu vest, da je general Nobile rešen. Lundborg je bil takrat še poročnik. Nobila je rešil s svojim letalom na njegovo izrečno povelje prvega in še istega dne se je vračal zjutraj znova k reševanju taborišča, da reši še druge, ki so bili na ledeni gori neprestano v smrtni nevarnosti. Toda letalo se je prevrnilo in letalec, ki je ostal po srečnem naključju nepoškodovan, je obližal na ledeni gori pri onih, ki jih je hotel rešiti. Vzdrževal je v rdečem taborišču poročevalsko službo v kritičnih trenutkih, ko se je led kral in lomil. Minilo je več dni, pomoč se je bližala, ves kulturni svet je tekmoval v plemenitem prizadevanju, rešiti nesrečneže in nihče ni vprašal kdo so.

6. julija je sprejel ves svet z radostjo vest, da so švedski letalci rešili Lundborga. Pogumni letalec se je dal rešiti samo zato, da bi mogel potem sam rešiti druge. Po njegovem povratku v Virgobay je lahko letalo »Moth« z Lundborgom zopet krožilo nad rdečim taboriščem, toda spustiti se ni moglo nikjer. Ta čas je obližal na ledeni gori tudi letalec Čuhnovski, ki je bil rešil Marianovo skupino, v kateri je bil tudi nesrečni učenjak Malmgreen. Lundborg je še vedno čakal ugodnejše prilike, da bi mogel prisrskati nesrečnežem na pomoč. Ta čas je pa dosegel svoj cilj: sovjetski ledolomilec »Krasin« in rešil udeležence Nobilove ekspedicije v trenutku, ko je bila nevarnost največja. Rešil pa ni vseh. Mnogo mrtvih je ostalo v večnem ledu in snegu z zrakoplova »Italia«, pa tudi onih,

ki so jim pohiteli na pomoč. Med tistimi, ki so tvegali življenje, da rešijo udeležence ekspedicije, je bil tudi Lundborg. In baš zato je vest o njegovi tragični smrti tem bolj pretresla svet.

Letališče v Malmstetu je menda usoda določila za kraj njegove smrti. Leta 1926 ga je doletela tu prva nesreča. Iz višine 1500 m je strmoglavil njegov aeroplan na tla, toda Lundborg je ostal nepoškodovan. Pozneje se mu je pripetilo še več nesreč, toda vedno je odnesel zdravo kožo. Tudi na ledeni gori, kjer se mu je letalo popolnoma razbilo, je ostal nepoškodovan. Pač se je pa ubil zdaj, ko bi nihče ne pričakoval tragične nesreče, saj je padlo letalo iz višine 50 m.

Mož z dvema glasovoma

Mož z dvema glasovoma je Londončan Strath Mackey, ki se je do zadnjega preživljal s snajenjem oken. Pri tem mehaničnem delu se je navadno kratkočasil s prepevanjem. Pel je tenor, toda ne posebno dobro. Nekega dne, ko je pel za gramofonom znano melodijo, je nenadoma zaslišal, da poje poleg tenorja tudi drugi bas. Z vso vnetostjo se je lotil petja in izvežbal je tenor in drugi bas tako temeljito, da so ga vsi občudovali.

Nekega dne je prišel mimo hiše, v kateri je snalilec oken prepeval, zdravnik-strokovnjak za bolezni v vratu in grlu, in mož z dvojnimi glasovi ga je tako zanimal, da ga je povabil k sebi. Izkazalo se je, da je Mackeyovo grlo na poseben način ustrojeno in da je mož pravi fenomen svoje vrste. Čim je spoznal, da ima v svojem grlu pravi zaklad, je opustil svoj prvotni poklic in zdaj nastopa v varijetetu kot pevec z dvema glasovoma.

Izumitelj umrl v sirotišnici

V londonski sirotišnici je umrl te dni 90 letni delavec Winterborde, ki je pred 50 leti sestavljal praktično kolo za bicikelj. Z njegovim izumom so zaslužile tovarne milijone. Izumitelj je ponudil svoj izum raznim tovarnam, toda nobena ga ni hotela sprejeti. Končno ga je kupil lastnik neke mehanične delavnice za 80 funtov. To je bil srečen dan za ubogega delavca, kajti še nikoli ni imel toliko denarja.

Genialnemu izumitelju so kmalu sledili posnematelci in ustanovilo se je več delniških družb, ki so poslovale po njegovi deji. Winterborde se je poogovarjal za službo v eni teh družb, da bi mogel svoje delo nadaljevati, pa ga niso hoteli sprejeti. Prisiljen je bil delati v zakotni mehanični delavnici, dokler mu niso opešale moči. Kot 76 letnega starčka, ga sprejeli v sirotišnico, kjer je zdaj zapuščen in pozabljen umrl. Šele po smrti je tisk opozoril javnost na njegove velike zaslugе in težke krivice, ki so se mu godile. Zdaj so ustanovili v Londonu odbor, ki bo vzdal na izumiteljevo rojstno hišo spominsko ploščo.

Pes rešil mesto

Na častno mesto v muzeju Yalske univerze so postavili te dni originalen spomenik v obliki nagačenega psa, ki je leta 1925 rešil mesto Nome na Aljaski strašne epidemije. V normalnih razmerah bi bili lahko epidemijo takoj zatrli, toda na Aljaski so divjali takrat strahoviti snežni viharji, mesto Nome je bilo popolnoma odrezano od sveta, a zaloga seruma proti dotični nalezljivi bolezni je bila neznatna. Do najbližjega mesta Nerane je pa nad 1000 km.

V vsem mestu je bil samo en mož, ki se je upal v strahovitem viharju na tako dolgo pot, pa še ta bi se bil ustrašil, da ni imel izredno zanesljivega in močnega psa po imenu Togo. Leonard Seppala, kakor se je imenoval pogumni mož, se je res napotil v daljino mesto in prinesel pravočasno zadostno količino seruma tako, da so epidemijo kmalu zatrli. Pes Togo je živel 16 let. Zdaj gleda s častnega mesta na posetnike ameriškega muzeja, napis na podstavku pa pripoveduje o njegovem junaštvu.

Elitni kinc Matica

Vsa Ljubljana se smeje

slajni šaloigri iz vojaškega življenja preteklosti

Lažni feldmaršal

Poleg tega nov zvočni tednik in nova Micky-miška!

Danes samo dve predstavi ob 1/2. in 1/4.10.

Preskrbite si vstopnice v predprodaji, ker so vse predstave doslej razprodane!

Razumljivo.

— Pomislite, gospa, moji hčerki se je rodilo dete, ki tehta komaj 2 kg. To je odločno premalo, kaj ne?

— Kaj pa hočete, gospa, za ta dva meseca, kar je vaša hči poročena, ne more več zahtevati.

Srečke za II. razred drž. razr. loterije

so dospele

čas za obnovo samo do 5. februarja

Obnovite pravočasno!

Zadružna hranilnica r. z. o. z. Ljubljana, Sv. Petra c. 19

Klišaje

vseh vrst enobarone in večbarone izdeluje klišarna

Južografika

Sv. Petra nasip
čica. 23
Telefon 2496

Mali oglasi

Vaša beseda 60 par. Plača se lahko tudi v znakah
za odgovor znakom! — Na upravljanje brez znamke se
— odjemarstvo — Najmanjši oglas 100 s —

AVGUST KOBILOČA,
tapetnik in dekorator
Ljubljana, Dunajska cesta 21
vhod iz Dvorkove št. 3, 1. et.
rišče, se priporoča za specialna
tapetniska dela. 12/L

Pohištvo na obroke
Hrastove spalnice, politirane
Din 5500; spalnice, pleskane
Din 2800; omare Din 550; po-
stelje Din 280; kuhinjske opre-
de Din 1100; kuhinjske kreden-
ce Din 580, kakor tudi vse tru-
go pohištvo dobite najceneje —
sprejemam vsakovrstna naročila
in popravila — **MIZARSTVO**
»SAVA«, LJUBLJANA, KOLO-
D. OESKA ULICA 18.

ZA STAVBE
vsakovrsten suh tesan in ža-
gan les, ladijska tla, ceno od-
daja — **FRAN ŠUSTAR,** Do-
lenjska cesta, Ljubljana. — Te-
lefon 2424. 13/L

SOFIRANJE
s sigurnostjo, da napravite iz-
pit za poklicnega ali samo-
vozača, podučujem v dnevnih
in večernih urah. — Vprašati
tako v Slomškovi ulici št. 27.
68/R

Premog. drva koks
prodaja
»ILIRIJA« d. o. z., Ljubljana,
Dunajska c. 46 — telef. 2320
Miklošičeva c. 6 — telef. 2595

Priložnostni nakup

Rokavice
Nogavice

zimsko ter drugo perilo, damske torbice in aktovke, kravate, ROBEKI, vsakovrstne TOALETNE POTREBŠČINE, namiznice in sploh GALANTERIJSKO BLAGO.

JOSIP PETELINC, Ljubljana
za vodo, blizu Prešernovega spomenika.

Zaradi velike zaloge znižane cene!

Občina Ljubljana Mostni pogrebni zavod

Potrni neizmerne žalosti naznanjamo sorodnikom, prijateljem in znancem nadvse tožno vest o bridki izgubi našega najdražjega, predbrega soproga, očeta, brata, strica in svaka, gospoda

Ivana Triplata
gostilničarja in posestnika,

ki nas je po dolgi, mukepolni bolezni, pre-
viden s svetotajstvi danes 29. januarja 1931
za vedno zapustil.

Pogreb nepozabnega pokojnika se vrši v
soboto, dne 31. januarja 1931 ob 4. uri po-
podne iz hiše žalosti, Ambrožev trg 9, na
pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 29. januarja 1931.

Zalujoča soproga Frida,
Stanko in Elza, otroka, in ostalo sorodstvo.

Makulturni papir

leži à Din 4.—
prodaja uprava Slovenskega Naroda,

Lovske puške

Roberta, browning pištole, pištole za strašenje psov, lov-
ske in ribiške potrebščine ima vedno v zalogi

F. K. KAISER puškar.
Ljubljana Koncertni trg št. 4.